

MINDSZENTI LAP

Előfizetési ár:

Egész évre	4 korona
Fél évre	2 korona
Negyed évre	1 korona

Vegyes tartalmu hetilap. Megjelen minden vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Kossuth Lajos-utca 9. sz., hová a lapot érintő megkeresések intézendők.

Hirdetéseket

és nyílt-téri közleményeket a kiadóhivatal jutányos ár mellett közöl.

A kisbirtokos hitele.

Mindig ritkább lesz a gazda, akár birtokos, akár bérlő, aki gyakran, vagy ritkábban, hosszabb, vagy rövidebb időre, kisebb vagy nagyobb összegben, de egyáltalán hitelre ne szorulna.

A mai általános gazdasági viszonyok közt, feltételezve első sorban, hogy a hitelszükséglet keletkezése, indítóoka a helyzet fejlődésében találja alapját, hogy annak kielégítése haszonnal jár és eredményt mutat fel, ezt a jelenséget bajnak, káros állapotnak tekinteni nem lehet. Ha gazdasági hitelszükségletünket ezen szempontból akarjuk vizsgálat alá venni, vissza kell mennünk annak tulajdonképeni keletkezési idejére: a negyvenes évekre.

Ez időszak úgy politikai, mint gazdasági életünkben fordulópontot képez, melyet s melynek hatását e helyütt csak a dolog megértésére elkerülhetetlen, néhány vonással igyekezünk jelezni.

A törvényhozás megszüntette az urbériséget s az ezzel járó szolgáltatásokat és behozta az adózási kötelezettséget. A nemesi s így a legtöbb középbirtok egyszerre elvesztette jobbágyaival ingyenes munkaerejét, érte teljesen éppen nem s egyáltalán csak később lett kárpótolva, helyettesítéséről fizetett munkásairól, igáról, ezek elhelyezésére épületekről pedig gondoskodni, hozzá évenként bizonyos ösz-

szegyet adóra fizetni azonnal kellett s így a birtokok jövedelme az átmeneti nehézségek, de az ismert egyéb zavaros viszonyok miatt is egyelőre csökkent; s így ha tovább is maga akart gazdálkodni, birtokába aránylag tetemes összeget kellett ruházni s mert az készletben csak a legritkább esetben volt, kénytelen volt kölcsönöket venni.

A volt jobbágnak a szükséges munkaerő pótlásáról ugyan nem kellett gondoskodnia, sőt rendszerint felesleggel is rendelkezett, melyet azonban csak a legritkább esetben értékesített; a többi, nála eddig szokatlan alakban, készpénzben mutatkozó terhek eddig rája épp úgy neheztek, mint volt földes urára s ritkábban ugyan, de mégis elég gyakran, pénzzavarba hozták s arra bírták, hogy ugyanazon kiegészítő eszközöz: a kölcsönöz folyamodjék.

A modern vasutak, viziutak, ártéri adók és egyéb berendezések újabb terheket róttak a birtokosra s ily körülmények között, a mi egyoldalú gazdálkodási módunk és szeszélyes időjárásunk mellett, a bevétel nem mindig fedezi a kiadást, azt, úgy hisszük, bővebben indokolni felesleges.

Nem különösen, ha meggondoljuk, hogy az óriásilag felszaporodott közterhek s a sok esetben igen jelentékeny összegre rugó adósságok kamatai és törlesztési részletei olyan időnként

megnyuló kiadást képeznek, melyek a rendes évi jövedelem nagy részét emésztik fel s melyek fedezését, ha lehet is, csak aránylag rövid időre lehet elhalasztani. A rossz esztendőben újabb kölcsönt kénytelen felvenni, ha kap, és a terhek megnagyobbodnak.

Az így keletkezett hitelszükséglet, — tekintve a talajjavítástól, — aránylag egyszerre, vagy rövid idő alatt csak a legritkább esetben lehet nagy s csak kivételesen akkora, hogy néhány jó év feleslegével, ha a hitelnyújtásnál visszaélés nem történik, a kölcsönt kamatostól törleszteni nem lehetne.

Egészen más természetű és mérvű birtokosaink azon hitelszükséglete, mely földszerzési vágyukon, földhöz való ragaszkodásukon alapszik. E földszerzési vágy kielégítésére elég módot és alkalmat nyújt az a körülmény, hogy a nemesi birtok nálunk már régi idők óta szabadon osztható és feldarabolható lévén, az 1871. 53. tc. pedig megszüntetvén azon korlátokat is, melyek e tekintetben a volt urbéres birtokokat illetőleg addig fennállottak, amint egy birtok eladásra kerül, vagy egészben valami közeli birtokos veszi meg, vagy az eladó érdekében merül fel a kérdés, hogy nem mutatkozik-e előnyösebbnek azt több részletre osztva értékesíteni? S ha a válasz igenlő, amint igen gyakran az, akkor az egyes részletek többnyire szomszédok, leginkább olyan vevők tulajdonába men-

TÁRCA.

A csodaszemüveg.

Egy bölcs embernek volt egyszer egy bolond fia, aki megházasodott. Igen szemrevaló s egyébként is tetszetős menyecskét hozott a házhoz. A bolond fiu azonban ahelyett, hogy a szerencséjének örvendezett volna s addig, amíg az övé az élet, övé a fiatalság, gondtalan gyönyörűséggel élvezte volna a szépséges szép asszony édes csókját, égo ölelését, töprengő gondokkal emészette a boldogságát. Ez a töprengés üröm volt a csókok mézében s mint a jeges víz, úgy hűtötte le a legforróbb ölelések közben a vérét. És panaszkodott az ő bölcs apjának:

— Nem tehetek róla, apám! Amikor csókra nyújtja az ajakát, az jut eszembe, vajjon igazán akarja-e az én csókomat? És a szerelmes szavának, a becéző kedveskedésének sem tudok örülni, mert nem vagyok bizonyos benne, nem hazudik-e? Igaz indulattal vonzódik-e hozzám? Látni szeretném, mi lakozik a hófehér homloka mögött? Milyen érzés? Milyen gondolat? Így úgy élünk egymás mellett, mint két idegen. A feleségem — és nem ismerem. Egy asszony, de nem az én asszonyom. Mert millió gondolata van, ami nem az enyém. És számtalan érzése, amelyhez semmi közöm. Amelyik az én ér-

zésemmel, az én gondolatommal nem rokon, sőt talán ellensége. Látni szeretném a lelkét, mint ahogy a bűbajos, virágbimbó szirmához hasonlatosan makulátlan testét látom. Hogy az is az enyém legyen. Hogy az is összeolvadjon a lelkemmel, mint két illat, amelyik egyesül!

A bölcs ember sajnálkozva nézett végig a bolondos fiun és nagyot sóhajtott:

— Én édes Istenem! . . . Milyen ostoba vagy!

Annakutána, hogy a bolond fiu okuljon, elmondta a következő igaz történetet:

— Messze keleten élt egy varázsló, aki járatos volt a földi és égi jelenségek legrejtettebb titkaiban. Ez az ember gonosz indulattal viseltetik az emberek irányában s elméjét mindig olyan dolgokon törte, amelyekkel bajt, ártalmat szerezhetett s megcsufolhatta a többieket.

Történt, hogy élete alkonyán, amikor agg lett s az öregséggel együtt növekedett az ügyessége is, de a gonoszsága is, sikerült neki elkészíteni egy csodaszemüveget. Aki ezt a szemüveget fölvette, olvasott a mások lelkében s úgy látta el a többi ember rejtőző érzéseit és gondolatait, mint a saját tényszerűt.

A gonosz varázsló szerfölött örvendezett találmányának. Orrán a szemüveggel elindult végig a falu főutcáján, ahol legsűrűbben járt a nép. S a szemközt jövők minden bűnét, minden gyarlóságát pompásan szemlélhette,

akárcsak a külső ábrázatjukat. Elragadtatásban táncolt, ugrált és hangosan kiáltozott:

— Áhá! Áhá! A kádi felesége a spálik hadnagyát szereti! A spálik hadnagyát! Az istenfélő molláh pedig eisikkasztja az Allahnak szentelt pénzeket!

És sorra mindenkinek kikiáltozta legföltettebb titkolni valóját:

— Te az osztozásnál megcsaltad a testvéredet! Te hazudozó vagy! Te kétszintű! Te méregitalt kevertél tulajdon szüled poharába! Te titkos bűnöknek áldozol! Te a kegyeskedő külső alatt gyűlölsz Allah-t! Te ellensége vagy a fenséges padisahnak!

A nép pedig háborgott és meg akarta kövezni a gonosz varázslót. De ez mondta nekik:

— Ostobák vagytok és vakok, mint a férgek, amelyek szem nélkül jönnek a világra! Tegyétek föl a szemüveget, az én csodaszemüvegemet és lássatok!

A nép zugott, de a kíváncsisága erősebb volt mint a haragja. Az emberek sorban föltek a szemüveget. És láttak. A kádi látta, hogy a felesége csakugyan a spálik hadnagyát szereti. Nyilvánvaló lett, hogy az istenfélő molláh csakugyan elsikkasztotta az Allahnak szentelt pénzeket. S nem maradt rejtekben a kegyeskedő szemforgatása, az apagyilkos, a testvérsaló büne, a hazug, a titkos bűnöknek áldozó szegénye s a padisah hűtlen hiveinek csalárdsága.

Mindebből pedig szörnyű háborúság kerekedett. A kádi elverte a feleségét s halálra

nek át, kik aránylag igen kevés, vagy éppen semmi készpénz felett sem rendelkeznek, még szerencse, ha már akkor rá adósságuk nincs. És meglehet, hogy az ujonnan szerzett birtok ára nagyobb, mint a régi birtoké s így természetes, hogy vagy az eladónak, vagy egy más hitelezőnek, mert már vagyonuk értékéhez viszonyítva, nagy összeggel lesznek adósaivá.

A magyarországi birtokok között a kis- és középbirtokosok a termőföld 54 százalékát birják, viszont e területnek 68 százaléka meg van terhelve. Az évek folyamán ez a százalék csak emelkedni fog, ha csak maguk rá nem jönnek a birtokosok arra, hogy jobb kevésből adósság nélkül, mint sokból adóssággal megélni. Mert a kevés az megmarad ily módon, míg az adósság által terhelt sok végre teljesen is az adósságra megy rá.

Tavaszi elején.

A tél ködös borongós, hideg napjait tovaűzi az életet, melegeit árasztó nap. Mintha megvolnánk könnyebbülve. A tavalyi balsikeres gazdasági esztendő a pauperizmus rémével fenyegetett. Nehéz gondokkal teli napok vannak és lesznek, még a jó Isten új termést nem ad; de a rém oszladozik. A legnagyobb népsegítő már kitárta karját, márciusnak langyos szellője ölelget, munkaalkalmak kínálják magukat dolgozni szerető embereknek, egy általános inségakciónak tömegdemoralizáló szándéka háttérbe jut.

Mikor a tavalyi aszályos esztendő után néztünk a tél elé, nem gondolhatuk, hogy aránylag könnyedén megviaskodunk az inséggel. Legyen hála érte az Istennek.

De a miénk a súlyos részén már túl vagyunk, azt ha súlyosabb gondok nélkül megúsztuk, kell, hogy komoly intelmül szolgáljon jövőre. Áldásnak, bőségnek, balsikernek és terméketlenségnek egyaránt le kell vonni tanuságait.

Most, mikor a gyenge fűszál kiserked, a téli fagy kienged és legjobb anyánk, a termő föld gözölög; álljon meg a gazda kátopléemelve a nagy mindenség ura iránt hálával eltelve, hő fohásza után gondoljon arra, hogy az Isten azért látta el gondolkodó agy-

kereste a spálik hadnagyát. A nép megkövezte a molláht. Testvér testvér ellen fordult, férj a feleséggel, apa a gyermekével verekedett s nem volt ház, ahol a szerencsétlen faluban béke s nyugalom uralkodott volna.

A nagy háborúság híre eljutott egészen a padisah számolyáig. A fenséges ur ezt mondta:

— Különös eset! Hozzátok elém azt a varázslót és az ő szemüvegét!

Nosza szaladtak az engedelmies szolgák. Hozták a varázslót és hozták a szemüveget.

Kérdezte a padisah:

— Miért tetted ezt varázsló?

S a varázsló felelte:

— Mert azt akarom, hogy az emberek ne legyenek buták, ne engedjék megcsalni magukat. Hanem okosak legyenek s tisztán lássanak!

Mondta a padisah:

— Az én bölcsességemnek nincsen a te ostoba varázsszeredre szüksége, ámde mégis, mutasd azt a csodás szemüveget!

A padisah föltette a szemüveget s alázatos készséggel görnyedező hivein körül tekintett. S látott. Látta, hogy legkedvesebb feleségei megcsalják s összeesküvést szőnek ellene. A fővezér titkon hadat gyűjt a maga számára. Látta, hogy lehangosabb hivei aljas haszonlesők, a bölcsök üresfejű nyeglék, a költők hiu önhittek, a diplomaták cselszölvők, a nép barátai tolvajok és orgazdák, a próféta papjai bűnös istentagadók. Látta, hogy senkisé az, aminek látszik s mindezek miatt az emberektől, az élettől, egész országától igen megundorodott.

velővel, hogy „küzdvén és bizva-bizván“, igyekezzék elhárítani magától egy aszálynak veszedelmét, avagy megenyhíteni annak csapását.

Sok fölhasználható segítsége van erre. A tavalyi gazdasági év kész tanulással szolgált arra, hogy a tartós szárazság veszedelme nem volt oly imminens károkat okozó ott, ahol a mély szántást bevezették. És Écskán, fönt a Garam völgyén kis emberek összeállottak, megcsinálván a maguk gözeke-szövetkezetét. A példa méltó a követésre. Igen helyesen teszik a gazdák, ha a kérdés iránt érdeklődnek, ha gazdasági hasznáról tájékozódnak, ha főleg arról szereznek biztos tudomást, hogy a mélyszántás mennyiben hatott közre, hogy a gazdasági aszály elkerültesse.

De maga ez a felöltött remédium semmi. Micsoda ország, ahol a nép boldogulása az időjárástól függ s főleg micsoda egyoldalú agrikulúra, melynél gazdasági aszály-számba megy, ha egy köd ereszkedik le, vagy ha három órára vakmeleg szorítja össze a zsendülő buzaszemeket.

És nem lehetne ezen, tisztán a kalászosok termelésére berendezett egyoldalú mezőgazdaságon változtatni? Nem lehetne agrikulúránkat kifejleszteni és a mainál nagyobb mértékben a kereskedelmi növények termelésére rátérni? A beruházási törvényjavaslatban százmillió koronát fundáltak a len- és kendertermelés föllendítésére.

Ha a földmivelésügyi miniszterium — a miében nincs kétség — ezt az összeget jól forgatja: akkor ezen a téren gyökeres termelési kedv várható. Várható pedig hosszú idő múlva, aki számot vet a mi indolens társadalmunkkal. Pedig oly tetszetős vonzó és feltétlenül rentábilis dologról van szó. Arról van szó, hogy kaphatnánk kenderbevaltó és kikészítő telepet, az állam építene nekünk mesterséges kenderáztatókat, eleven-séget, életet, jobb megélhetést varázsolhatnánk magunknak és ha ez nem is kizárólagos tényezője, de mindenesetre vagyonsodásunknak nagy tényezője lenne. És mit látunk? Mozgunk tömörülünk, szövetkezünk talán? Szó sincs róla! A régi nyomásos gazdálkodás ódságából nem viaskodunk ki. Szegények vagyunk, mert élehetetlenek vagyunk. És mindnyájan hibásak vagyunk, hogy ezek olyan régi igazságok.

Tavaszi szellője leng. Az újra ébredés fuvallata. Mikor kizödül, nekizsendül a növény az élet nedve kering: fogjon el bennünket is az élet, a haladás az előretörékvés nagy elhatározása.

Haragjában elrendelte, hogy a csodaszemüveget rögtön, az ő szeme láttára darabokra törjék s a porát szórják szét az ég négy tája felé. A varázslót pedig kemény pálcakütyükkel üldözzék végig az országon, vesszőzván és ütlegelvén mindaddig, amíg egy leheletnyi élet marad benne; közben pedig, hogy a nép okuljon, fönsszóval kiáltozzák:

— Így jár az, aki a jó békét megrontja s ellensége az embereknek.

— Hidd el nekem, fiam, az emberek vakságában és ostobaságában nagy bölcsesség vagon!

Ezzel fejezte be a bölcs ember az ő bolond fiának mondott történetet.

A fiu pedig hallgatott s fejét lehorgaszta, mélyen elgondolkozott. A bölcs ember örvendezett, úgy vélvén, hogy ime, a fiu megszívleli a tanuságot.

A bolond fiu azonban egyszerre megszólalt és azt kérdezte:

— Apám, te bölcs vagy, minden dologról tudsz. Mond, nem tudnál szerezni nekem egy olyan pápaszemet?

Kápráztató . . .

Kápráztató, színjátósó álmok
Hogy olyan hamar tovaszálltok!
Ti is ragyogó vágyaim:
Elszálltok sasok szárnyain!
S elszáll a kedv, a hév, a mámor,
S a délibábos ifjúságból:
— Alvó parázs a hamu alatt —
Az emlék, — ami megmarad.

ANDOR GYULA.

Levél a szerkesztőhöz.

Igen tisztelt szerkesztő ur!

Mindenek előtt fogadja a legőszintébb elismerésemet ama részben találó és amerikaián gyors tudósításért, amelylyel járásköri bálunkról megemlékezni szives volt. De nem volnánk igazságosak sem magunk, sem az ott jelen voltakkal szemben, ha némi refleksziót nem fűznénk a már lezajlott kedélyes és sajna — nagyon is szűkkörü multságunkhoz. Hogy a komor iskola szürke falai közt a népnevelés nagy munkájához valamiképp értünk, azt felsőbbsegünk többször is elismerte, de hogy a bárendezéshez nem igen értünk, azt most fényesen bizonyítottuk. Mert ha a multság sikere attól függ, hogy a nemes cél — a könyvtár gyarapítása — érdekében mennyit hozhattunk össze, akkor vállalkozásunk nem sikerült. De ha a siker az — amint szerkesztő ur is állítja — hogy vendégeink s magunk mindvégig fesztelen jó kedvvel mulattunk: akkor bálunk a leg-sikerültebbek közé tartozott. Jellemzésre találóbhat nem mondhatok, mint azt, hogy egy családias összejövetel karakterét mutatta a szemlélőnek. Minden fészességtől ment társalgás, kedélyes szórakozás, tánc egymást váltották fel egész reggeli 5 óráig, úgy, hogy az eltávozás is, mint a családban, egyszerre történt oly hangulatban, hogy a hajnal pirkadása után a legkellemesebb érzéssel távoztunk mindenki.

Sokkal több volt a táncos, mint a táncosnő, ugyannyira, hogy — mint egyik fiatal barátunk megjegyezte — még a gardémak is táncoltak reggelig. A hölgyek közül nem pihent senki az első táncotól az utolsóig. Igaz ugyan, hogy a négyest csak 18 pár táncolta, de a legnagyobb precizitással sikerült.

Jelen voltak: Dr. Albertényi Adolfné, Dobóczy Józsefné és leánya (Szentes), Gelsy Péterné, Gelsy Mariska (Csany), Gelsy Vilma, Hajnal Irma, Karaszka Kálmánné, özv. dr. Kaufmann Józsefné, Lipták Jenőné, Lovass Jenőné, özv. Novák Ferencné, Pap Pál Pálné, Pap Pál Etelka, dr. Szóbi Lipótné, Vachó Jánosné (Szegevár), Vitos Jánosné, Tokody Pirooska és Erzsike (Hódmező-Vásárhely).

Felülfizettek: özv. Weisz Lőrincné 5 K, Kádár Szilveszter, dr. Albertényi Adolf, dr. Szóbi Lipót, Koncz Lajos, Wimmer Károly, Bogovics Anna és N. N. 2—2 koronát, Muszil Vilmos, Tokody Pirooska, Pap Pál Pál, Szóke Sándor, Csizmadia Gyula, Büky Kálmán és Zánthó Kálmán 1—1 koronát, összesen 26 koronát.

Igen tisztelt szerkesztő ur! Midőn riporteritisztemnek megfelelően, a járásköri bálról híven beszámoló, bevallom önnek, hogy távozásomkor Rákosi Jenőnek az újságírókhoz intézett szavai jutottak eszembe: „Fiaim, legalább ti szeressétek és becsüljétek meg egymást, mert egy sem szeret benneteket senki.“ . . . Majdnem magunkra vettem e komor szavakat . . . De lehet, hogy van is benne valami! Ki különben vagyok önnek igaz tisztelője Mindszent, 1905. március hó 11-én

Idem et eadem.

Ujdonságok.

— **Március 15. Mindszenten.** A szabadság napja ötvenhatedszer virrad föl március 15-én. Egész Magyarország ünnepet ül e dicső emlékü évfordulón, a hazafiság szent megnyilatkozásai hangzanak el szerte e hazában, amelyet a fegyveres erőszak sem igazhatott le, mert az alkotmányban és a néplélekben élő őserő mindenha diadalmaskodott. Mindszent népe hagyományos népszokás szerint hódol a nagyok, a halhatatlanok emlékének. Egyesületek, körök, iskolák lelkes örömmel szentelik március tizenötödikét a hazafias megemlékezésnek. E napot Mindszent község képviselőtestülete is örökös községi ünneppé avatta föl s elhatározta, hogy március 15-ét minden évben emlékeztetéssé teszi a község közönsége előtt. E célból a község képviselőtestülete a dicső nap évfordulóján hazafias ünnepélyt rendez, az alábbi sorozattal:

1. Dél előtt fél 9 órakor diszgyűlés a község-házánál.
2. Isteni tisztelet 9 órakor a róm. kath. templomban.

3. Isteni tisztelet az izr. templomban.

4. Községi ünnepély a piactéren, rossz idő esetén az „Ujvilág“ helyiségben, melynek programja a következő:

Himnusz. Éneklő: Büky Kálmán.

Ünnepi beszéd. Tartja: Koncz Lajos ur.

Alkalmi költemény. Szavalja: Geisy Vilma kisasszony.

Alkalmi költemény. Szavalja Humay Nándor ur.

Szózat. Éneklő: Büky Kálmán ur.

A 48-as kör a történelmi nap emlékére szintén ünnepélyt rendez. Délelőtt Tásnady Antal dr. mond ünnepi beszédet a körben, este pedig társasvacsera lesz.

— **A Mindszenti Takarékpénztár** mult vasárnap délután tartotta évi rendes közgyűlését, amelyre a vidékről is nagy számban érkeztek a részvényes tagok. Ezen a közgyűlésen választottak ugyanis új igazgatót az elhunyt Wimmer Károly helyére. Két jelölt volt: Vigh Gyula uradalmi mérnök és Kertész Mór. A részvényesek túlnyomó többsége Vigh Gyulára adta le szavazatát s a közgyűlés őt tisztelte meg az igazgatói széssel. Nagyon örvendünk, hogy a választás, illetőleg a kitüntetés oly férfiura esett, aki jó szíve és nagy tudása révén községünk fejlődésének előmozdításában eddig is hervadhatatlan érdemeket szerzett. Az új igazgatót tisztelői a legnagyobb örömmel üdvözölték. — Itt említjük meg, hogy Vigh Gyula 596 szavazattal választott meg Kertész Mór 10 szavazata ellenében. Igazgatósági tagnak Büchler Gábor 679 és Mihály János 473 szavazattal választott meg Koncz Lajos 410, Tary István 226 és Diamant Vilmos 20 szavazatai ellenében.

— **A Polgári Kör** március hó 26-án délután saját helyiségében tartja évi rendes közgyűlését, melyre a tagok ezton is meghívotnak.

— **Épül a vasút.** A keresdelemügyi m. kir. minisztertől a napokban érkezett az értesítés Szentes városhoz arról, hogy az orosháza-csongrádi vasútnak szentes-csongrádi szakasza az ideiglenes építés a napokban az egész szentes-csongrádi vonalon teljes erővel megindul.

— **Öngyilkos végrehajtó.** Csongrádon Turcsányi Mihály szolgabírói végrehajtó kedden reggel szíven lötte magát és pár percnél haláltusa után meghalt. A végrehajtó kétségbeesett tettének indító okát nem ismerik. Felesége és két gyermeke siratja a boldogtalan családfőt.

— **Szökés párosan.** Nagyváradról, a faublausi históriák forró levegőjű városából írják, hogy egy ottani R. J. nevű kereskedelmi hallgatót, egy jó családból való tizenkilenc éves ifjút a város egyik igen híres szépsége, aki csak nemrég jutott nagyobb örökséghez, megszőktette. A fiu Brémából keletkezett levélben vett bucsut szüleitől.

— **Tömeges magszállítás az államnak.** Makfalvy Géza földmívelésügyi államtitkár, Sierbán János kir. jószágigazgató kíséretében e napokban meglátogatta Mautner Ödön cs. kir. udvari magkereskedésének Budapest, Rottenbiller-u. 33 sz. alatt levő központi telepét és az állam részére nagyobb megrendelést tett lóhere és lucerna magból. Ez alkalommal nagy érdeklődéssel megtekintette az egész telepet, hol most a tavasz idején 140 főből álló személyzet bonyolítja le a mag szétküldésének nagy munkáját.

— **Védekezés a száj- és körömfájás ellen.** Tallián Béla földmívelésügyi miniszter fontos körrendeletet intézett a hatóságokhoz. A körrendeletben a miniszter utal arra, hogy a ragadós száj- és körömfájás ez idő szerint az ország területén már 4 városban és 43 községben, tehát csak 47 községben áll fenn. Hivatkozik amaz ismeretes károokra, melyek az említett állatbetegségből a gazdaközön-

segre s általában az ország állattenyésztésére és állatkereskedelmére háramlanak s ép ezért felhívja a törvényhatóságok vezetőségeit, hogy tegyenek meg minden intézkedést a betegség elfojtására, annál is inkább, mert a ragadós állati betegségnek jelenleg elég kedvező állapota kínálkozó alkalom arra, — hogy legalább is jelentékeny korlátozása elérjék. E célból a törvényhatósági állatorvos terjesztett be javaslatot s ennek alapján teszik meg a szükséges intézkedéseket.

— **Esküvő.** Ádász János ur, helybeli gőzmalomtulajdonos e hó 7-ikén kötött házasságot Budai Máriával Mindszenten.

— **Libatolvajok.** Bereczki József és Pap István nagyon éheztek a libahúsrá. De mivel sem libájuk, sem pénzük nem volt, gonosz úton akartak hozzájutni. Ifj. Bacsa Gáspárnak a tóalj felőli kerítését kibontották és ily módon behatoltak az istállóba, ahol 6 drb szép liba szundikált. El is loptak belőle kettőt, de többet már nem lehetett, mert az álmukból fölzarart libák oly nagy gágogást csaptak, hogy csakugy visszhangzott tőle a Tisza. A megrögtent tolvajok attól való félelmükben, hogy az éktelen zaj még vesztüket okozza, ugy megszorították az ellopott libák torkát, hogy azok befulladtak. Másnap Bacsa jelentést tett a rendőrségen a fenti esetről. Oláh Flórián és Tóth Lajos rendőrök el is csípték csakhamar a jómadarukat, akik most várják a kóterban büntetésüket.

— **Pofozkodás — önmérséklettel.** Vasárnap este Keresztes Feri vendéglőjében az egyik asztalnál két derék polgártársunk, kiknek nevét kíméletből elhallgatjuk, forgatta az ördög bibliáját. Szépen, csöndesen folyt a játék és annál föltünőbb, hogy egyszerre mind a két ur fölkeltek és az előttük levő billárd-asztalt — egyik jobbra, másik balra — körülkerülték.

Amint összetalálkoztak, az egyik odaszól a másiknak. Szinte sugva mondja:

— Maga szemtelen!

— Az maga! — feleli a cimborá.

Ezzel az ellenfelek hátat fordítottak egymásnak és visszafelé kerülték a billárd-asztalt. Az előbbi kiindulási pontnál találkoztak.

— Maga piszkos! — ingerkedik az előbbi.

— Az maga! — szól a megsértett és higgadt gesztikuláció közben nyomatékot is adott szavának egy csattanós pofon képviselőletében.

Aki kapta ezt a takaros pofont, az adott is helyette, még pedig olyan hatalmas kaliberűt, hogy az ellenfél beleszédült és inai rogyadozni kezdtek.

A pofozkodási ténykedések után a legnagyobb lelki nyugalommal visszamentek asztalukhoz és hörpintettek egyet.

Mindenki azt hitte, hogy ezzel az incidens befejezést nyert. Ámde csalódtak. Mert a következő percben a két ur ismét fölkeltek és megkerülték a billárd asztalt.

Keresztes Feri, heves összeütközésektől tartva, miat békeangyal sietett közbelépni és hazatérésre hívta föl a különös vendégeket.

És mi történt? . . .

A két ur nyájasan engedelmeskedett a fölszólításnak és barátságos kézszorítások után — mintha mi sem történt volna — távozott.

Akik tanúi voltak e dióhéjba szorított pofonadás-vevési műveletnek, jót mulattak rajta. Mi pedig följegyeztük azért, hogy mindazok, akik pofonokkal szokták lebonyolítani a köztük főnforgó ellentéteket, okuljanak a fenti példán, mert itt nemcsak az önmérsékletéről, de a hajdan híres korcsmai verekedések egyszerűsítéséről van szó.

— **Udvarias visszhang.** Valamikor az emberek rajongtak a visszhangért. Boldog volt, aki a földcskéjén vagy a házában vagy akárhol egy parányi kis visszhangot fedezett föl. Nyári kirándulásoknak egyéb céljuk sem volt, mint az, hogy valahol a „riadó leány“ után kutassanak. Különösen a franciák lelkesedtek nagy hévvel Ekhóért. Egy párizsi újság amely most mélabus cikkben emlékezik meg arról, hogy a visszhang teljesen lejárt magától, kedves történetet elevenít föl a multból. Egy fiatal földbirtokosról van szó, aki a földjén a legjobb akarattal sem tudta a visszhangnak leghalványabb árnyékát sem fölfedezni. Ez nagyon bántotta és hogy mégis vigasztalódjék, egy paraszt legényt szerződtetett Ekhónak. A legény egy nagy fal

mögött volt elhelyezve és onnan kiáltotta vissza a feléje ordított kókokat. Egy szép napon a fiatal földbirtokos vendégeket kapott és ezeknek sürgősen el akart dicsekedni a visszhangjával. Kivezette őket az udvarra és a fal felé kiabált:

— Visszhang itt vagy?

— Igenis, nagyságos ur — felelt a buzgó visszhang alázatosan . . .

— **Sztrájkolnak a diákok.** Mikor a napokban a munkácsi főgimnázium hetedik osztályába belépett egyik tanár ur, bámulva látta, hogy a terem üres. Az egész osztály csak nem késett el, gondolta a tanár ur és rögtön jelentette a különös dolgot az igazgatónak. Akkorra azonban már világosságot vitt a rejtelmes ügybe a hetedik osztályos tanulóknak küldöttsége, amely kijelentette, hogy mindaddig nem megy a hetedik osztály az iskolába, míg az intézet egy fiatal tanára, aki leszamarazta és legazemberezte őket, teljes elégtételt nem ad nekik. Mivel az illető tanár ur erre nem volt hajlandó, a diákok kimondták a sztrájkot. Sokan már más iskolába is irakoztak, mert a tanári kar azzal fenyegetődött, hogy az évvégi vizsgán fogja magát megbosszulni. Munkács tehát jelentős lépést tett a kulturhistóriában: megszínálta a legujabb fajtájú sztrájkot. Ezt mindenestre föl kell jegyeznünk a szlgoru és elszánt diákokról.

Közgazdaság.

A hussertések tenyésztésének meghonosítása.

Mindszent, március 10.

Folyó hó 4-én a Bácsbodrogyvármegyei Gazdaszövetség Szabadka város tanácsstermében értekezletet tartott, melynek tárgyát a hussertések tenyésztése és egy husvágó-kiviteli gyár alapításának támogatása képezte. Ez értekezletre a gazdaszövetség meghívta a mindszenti tejszövetkezetet is, mely Pánczél Károly ig. elnököt és Veres Sándor ig. tagot küldte ki.

Az értekezleten a földmívelésügyi miniszter megbízásából résztvettek: Sierbán János és Szily Tamás tejgazdasági felügyelők és Bagári Kálmán állattenyésztési felügyelő.

A gyűlés megnyitása után Sierbán János nagyszabásu beszédben fejtette ki az értekezlet célját, amely szerint ha azt akarjuk, hogy a küszöbön álló vámelkülönítés mezőgazdaságunkat nagyon érzékenyen meg ne károsítsa, már most minden tényezőnek oda kell hatni, hogy a szem-termelés mindenütt bizonyos arányokban csökkenjen és e csökkentett területeken termelni kell kenderit, lent, takarmányt. A takarmány és a tengeri-szem termeléssel termeljünk húst és biztosítanunk kell ezen termelésünknek azokat a piacokat, ahol állandóan nagy a fogyasztási képesség; de biztosítanunk kell az olyan gyári vállalkozókat is, akik nagy intelligenciájukkal az internacionális kereskedelemmel az összeköttetést meg is tudják teremteni.

Az első ilyen nagyobb tengerentúli kivített ápoló gyári vállalkozást Magyarországon a földmívelésügyi kormányzat és a bácskai gazdasági szövetség erkölcsi támogatása reményében hajlandó felépíteni és üzembe hozni a Hartmann és Connen cég, ha ugyan a gazdaközönség a hussertés-tenyésztést felkarolja.

Tallián Béla földmívelésügyi miniszter egy millió koronát folyósít e célra. Ezen összegben aztán annyi tisztavérű nemes faj hussertés szereztetnék be, amennyi alapját képezheti egy ilyen nagyobb szabásu kiviteli husvágó-gyár létesítésének.

A sertések — 4000 darab — fogja képezni az alapot. Egymás közt ezen állatok biztosítva lesznek és pedig olyaténképpen, hogy ha elhullik egyik vagy másik községben belőlük, akkor a kárnak csak 10 százalékát fizetik kölcsönösség alapján a tenyésztők, 90 százalékot, vagyis a kár kilenczted részét megtéríti az állam, aki természetesen viszont bebiztosítja az állatokat. Az állat értékét egy éven át kamatmentesen előlegezi az állam.

A hussertés tenyésztésének nagy előnye az, hogy először nagyon szaporák, másodsor a malacok elválasztás után rögtön tovább etetve, 6 hónapos korukig eléri a 70 kilót és így készek a husvágó-gyár részére, tehát a vésznek és elhullásnak a rizikója csak 6 hónapig tart, míg a zsirsertéseknél másfél évig kell a vész és elhullás féltelmei között lennünk.

A szaporulatnak biztos és állandó piaca lesz a szabadkai huskiviteli gyár. Hogy milyen áron lesz a termelendő anyag beváltva, ezt husnál előre meghatározni vagy biztosítani nem lehet, mert a hus ára hullámzik, de az bizonyos, hogy a husvágógyár tulajdonosának jól felfogott érdeke az, hogy olyan árakat adjon, hogy a termelő számitásait megtalálja.

Ha a hussertés tenyésztése haszonnal nem járna, akkor ha Magyarország határát a művelt nyugoti államok felé átlépjük, nem tapasztalnánk azt, hogy ott a tenyésztés 90 százaléka már hussertés.

Ha a bácskai szövetkezetek tagjai közül 20,000 kisgazda foglalkozik majd a tejkultúrán kívül a hussertés-tenyésztéssel is, akkor rövid idővel az egész gazdaközönség megkedveli a takarmánytermelést, a hussertés-tenyésztést és csökkentik majd a szemtermelést.

Pánczél Károly, a mindszenti tejszövetkezet ig. elnöke e hó 8-án értekezletet hívott egybe, amelyen a helybeli tagoknak a fentebb ismertetett értelemben számolt be a szabadkai gyülelésről.

Valóban üdvös és kívánatos lenne, ha a hussertés-tenyésztést meghonosíthatnánk Magyarországon és ezáltal gazdáink egy jó jövedelemmel kecsegtető kereseti ághoz jutnának. Ha a földművelésügyi miniszter által kidolgozott méltányos feltételeket latolgatjuk, ennek keresztülvitele nem is ütközik nehézségbe.

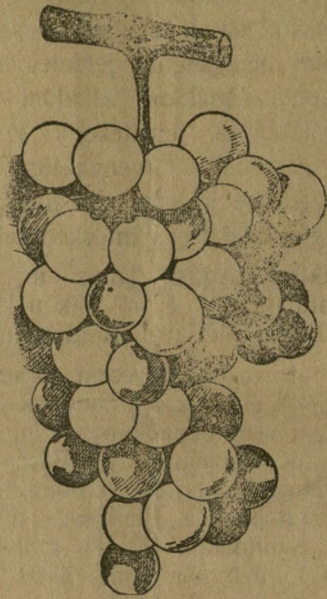
Mindenesetre hazafias kötelességünk idejekorán berendezkedni és előkészíteni magunkat az önálló vámterületre, mert minden előkészület nélküli elkülönítés óriási károkat okozhat mezőgazdaságunknak.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

OLOSZKAI HORVÁTH ANTAL

Horváth Antal könyvnyomtató műintézetéből, 1905.

Millenium-telep, Nagyősz

Legolcsóbb árak!

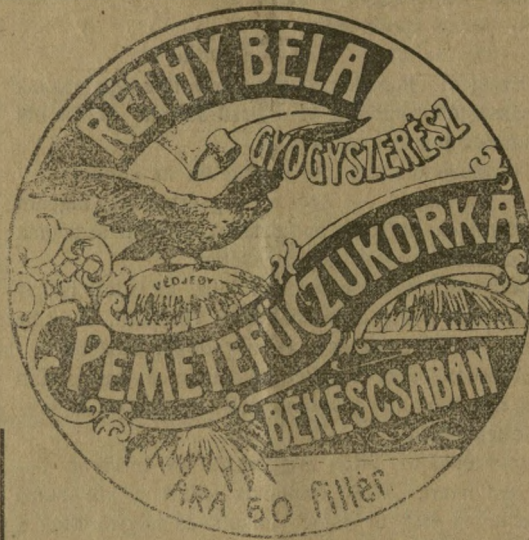
Legolcsóbb árak!

Szép és tartós szőlője

csak annak lesz, aki ingyen kéri Magyarországon legnagyobb szőlőiskolájának árjegyzékét, amely szőlőiskola állami segélyvel és állami felügyelet mellett létesült. 16—20

Eladók

özv. Wimmer Jánosné gazdaságából visszamaradt szerszámok, továbbá egy kocsi, egy szekér a hozzátartozókkal, 5 házhely, egyenkint is, méltányos föltételek mellett, jutányos áron. Ugyiszintén fenti tulajdonosnő összes tömörkényi szőlője is eladó.

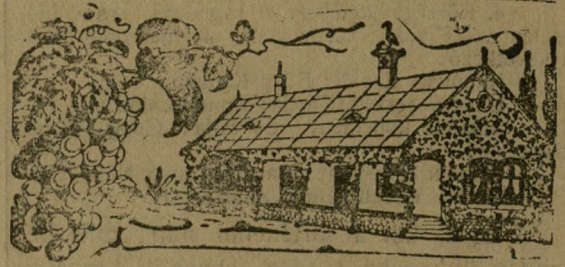
Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a RÉTHY-féle

pemetefű-czukorkánál!

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félét kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van. 11—12

Egy doboz ára 60 fillér.

Csak RÉTHY-félét fogadjunk el!

Szőlőlugast

2-10

ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld és homoktalajon.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legcsekélyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekb disze, anélkül, hogy legkevesebb helyet is elfoglalna az egy-bre használható részekből. Ez a legháladosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár mind kúszó természetű, mert nagyobb része ha megnő is, termést nem hoz. Ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugasnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házukat az egész szőlőérés idején a legkitűnőbb muskatály és más édes szőlőkkel.

A fajok ismertetésére vonatkozó színes fénynyomatu katalógus bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja. Borfajú szőlőoltványok is még nagy mennyiségben kaphatók leszállított áron. Borok családi fogyasztásra 50 l. és feljebb olcsó árban és „Delavare“ sima, ültetéshez és ebből borminta.

Érmelléki első szőlőoltványtelep

-- Nagy-Kágya, Biharmegye. --

Szalma

és eke-eladás. Korom József ludasoldali tanyáján gépszalma és egy kettős eke eladó. Ugyanoda egy pásztorfiú kerestetik.

Bokor Izsó

óras és ékszerész

Szeged, Kelemen-utca 7-ik szám.

a Lengyel-palota átellenében.

— Ajánl —

mindenféle divatos ékszer, menyasszonyi nászajándéknak alkalmas dísz tárgyakat, továbbá valódi svájci és hazai gyártmányu zsebórákat. — Nagy választék fali-, inga-, irodai és ébresztő-órákban, valamint ékszerekben. — Régi aranyat veszek vagy becserélek a legmagasabb árban új, divatos tárgyakért. — Vidéki megrendelések különös gonddal és figyelemmel gyorsan és lelkiismeretesen eszközölköztetnek. Nem tetsző tárgyak a legnagyobb készséggel kicseréltetnek. — — — — —

Benzinmotorok, gőzcséplőkészletek, aratógépek és egyéb mezőgazdasági gépek

legjobb szerkezetben és a legjobb kivitelben kaphatók

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK
VEZÉRÜGYNÖKSÉGÉNÉL Budapest V., Váci-körút 32.

Árjegyzéket és költségvetést kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Képviselő: MÁRKUS JÓZSEF, Orosháza.